

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11131/23

ECOFIN 657
UEM 191
SOC 483
EMPL 334
COMPET 678
ENV 757
EDUC 270
RECH 302
ENER 393
JAI 903
GENDER 134
ANTIDISCRIM 128
JEUN 172
SAN 409

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 9823/1/23 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 602 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Bulgarijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Bulgarijos konvergencijos programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 602 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

dėl Bulgarijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Bulgarijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241², kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011³ taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Bulgarija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika. Nuodugnios apžvalgos kaip tokios atlikti nereikės. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukrėtimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;
- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

- (7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. spalio 15 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Bulgarija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2022 m. gegužės 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Bulgarija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;
- (10) 2023 m. gegužės 5 d. Bulgarija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnio 1 dalį pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Bulgarijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos siekiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tikslų, ataskaitas;

⁶ Dok. ST 8091/2022 INIT; dok. ST 8091/2022 ADD 1.

- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Bulgarijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Bulgarijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Bulgarija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Bulgarijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;
- (12) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Bulgarijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 3,9 % BVP 2021 m. iki 2,8 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 23,9 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 22,9 % 2022 m. pabaigoje; 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptarta Bulgarijos biudžeto būklė, nes planuojama, kad jos valdžios sektoriaus deficitas 2023 m. viršys 3 % BVP. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi 2023 m. kovo 8 d. komunikatu, Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų. Savo ruožtu Komisija nurodė, kad, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Bulgarija turėtų į tai atsižvelgti svarstydamą ir vykdydamą savo 2023 m. biudžetą ir rengdamą savo 2024 m. biudžetą;

- (13) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė sumažintus šildymo ir dujų pridėtinės vertės mokesčio tarifus ir mažesnius elektros, gamtinių ir suskystintųjų dujų akcizo mokesčius, o tokios išlaidas didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė subsidijas ne namų ūkių vartotojams ir elektros energijos sistemos paskirstymo operatoriams už suvartotą energiją, namų ūkiams už suvartotas gamtines dujas, taip pat centralizuoto šildymo įmonėms. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui, konkrečiai laikinas mokestis, taikomas energetikos sektoriaus valstybės valdomoms įmonėms. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarė 1,5 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudarė 0,1 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 1,0 % BVP, palyginti su 3,7 % 2021 m.;
- (14) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Bulgarijai⁷ 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės teikiamą paskatą, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Be to, Taryba rekomendavo Bulgarijai kontroliuoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Bulgarijos konvergencijos programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 6.).

- (15) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ buvo remiamojo pobūdžio (1,2 % BVP), kaip rekomendavo Taryba. Bulgarija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuotinas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,8 % BVP (2021 m. – 0,9 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turėjo 0,5 procentinio punkto skatinamąjį poveikį fiskalinės politikos kryptčiai⁹. Todėl Bulgarija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,8 procentinio punkto. Tas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį, papildomą poveikį (0,9 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP). Todėl Bulgarija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį;

- (16) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra palankesnis nei Komisijos 2023 m. pavasario prognozė dėl 2023 m. ir vėlesnio laikotarpio. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1,8 %, o 2024 m. – 3,3 %. Palyginimui, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus mažesnis – 1,5 %, o 2024 m. – 2,4 %, daugiausia dėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje pateiktos labiau neigiamos atsargų evoliucijos prielaidos, nepaisant palankesnės jos prognozės dėl eksporto ir importo 2023 m. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomą mažesnę realiojo BVP augimą 2024 m. iš esmės lemia labai skirtingi neigiami privataus vartojimo, investicijų ir eksporto indėliai;
- (17) 2023 m. konvergencijos programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 6,1 % BVP. Pagal 2023 m. konvergencijos programą deficito augimas 2023 m. daugiausia atspindi priimtas priemones pensijoms ir darbo užmokesčiui didinti, pensijų indeksavimo poveikį infliacijai ir vidutiniam darbo užmokesčiui, didesnes socialines, sveikatos priežiūros ir švietimo politikos išlaidas ir didesnes šalies viešųjų investicijų išlaidas. Į programą nėra įtraukta jokių kitų politikos pakeitimų ar konsolidavimo priemonių, nes 2023 m. biudžetas, į kurį gali būti įtrauktos tokios fiskalinės politikos priemonės, konvergencijos programos pateikimo metu dar nebuvo priimtas. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 22,9 % 2022 m. pabaigoje iki 26,6 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 4,8 % BVP. Jis mažesnis už 2023 m. konvergencijos programoje numatytą deficitą iš esmės dėl to, kad numatomos mažesnės viešosios investicijos ir didesnės pajamos tiek iš mokesčių, tiek iš Sąjungos. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 25 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia mažesnis prognozuojamas deficitas ir įvairios prielaidos dėl Priemonės įgyvendinimo ir mokėjimų;

- (18) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės priemonės, kurių imtasi siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m., visų pirma – subsidijos ne namų ūkių vartotojams. Tų priemonių išlaidas ir toliau iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomi energijos tiekėjų nenumatytam pelnui, konkrečiai solidarumo įnašas pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/1854¹⁰. Atsižvelgiant į tas pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,8 % BVP¹¹. Neatrodė, kad 2023 m. priemonės yra orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių (apskaičiuota, kad jos sudarė 1,0 % BVP) panaikinimas.
- (19) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje¹² Taryba rekomendavo Bulgarijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį¹³, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Bulgarija turėtų būti pasirengusi pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Bulgarijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹⁰ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

¹¹ Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹² 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Bulgarijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Bulgarijos konvergencijos programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 11).

¹³ Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Bulgarijos vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis, naudojamas fiskalinės politikos kryptį įvertinti, nominaliąja verte bus 12,9 %.

- (20) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus skatinamoji (–3,1 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (–1,2 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,9 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių einamųjų išlaidų skatinamojo poveikio nelemia tikslinė parama namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Prognozuojama, kad Bulgarija finansuos papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis ir išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Numatoma, kad Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 1,9 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto¹⁴.
- (21) 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 4,7 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia susijęs su didesnės pajamos iš Sąjungos ir laipsnišku su energija susijusios paramos priemonių panaikinimu. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje padidės iki 30,7 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 4,8 % BVP. Tai iš esmės atitinka 2023 m. konvergencijos programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 28,1 % 2024 m. pabaigoje;

¹⁴ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (22) 2023 m. konvergencijos programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti daugumą energijos paramos priemonių. Komisijos dabartiniu vertinimu, 2024 m. energijos paramos priemonių grynosios išlaidos sudarys 0,1 % BVP, palyginti su 0,8 % BVP 2023 m. Tie įvertčiai grindžiami prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti; Neatrodo, kad energijos paramos priemonės, kurias šiuo metu planuojama toliau taikyti 2024 m., būtų skirtos pažeidžiamiesiems namų ūkiams ar įmonėms. Jomis nėra visapusiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą;
- (23) Reglamentu (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁵. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės, Komisijos nuomone, būtų tikslinga struktūrinį balansą pagerinti bent 0,5 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą ir laikantis Komisijos metodikos, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas¹⁶ 2024 m. neturėtų viršyti 4,6 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,8 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradedant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti; Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynujų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis nei rekomenduotas 2024 m. didžiausias augimo tempas; Be to, pagal Komisijos 2023 m. pavasario prognozę grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Jei tai būtų patvirtinta, būtų tikslinga 2024 m. sumažinti grynujų pirminių išlaidų augimą;

¹⁵ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnis, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁶ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (24) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 5,4 %, o tai yra daugiau nei rekomenduojamas augimo tempas; Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatytas koregavimas yra mažesnis nei sutaupytos lėšos visiškai laipsniškai panaikinus su energijos paramos priemones, o pagrindinės to priežastys – perskaičiuotas į metinį pensijų padidinimo ir planuojamo tam tikrų viešojo sektoriaus darbo užmokesčių padidinimo poveikis, kuris daugiau nei atsveria teigiamą laipsniško su energija susijusios paramos priemonių panaikinimo poveikį;
- (25) remiantis 2023 m. konvergencijos programa, valstybės investicijos turėtų padidėti nuo 4 % BVP 2023 m. iki 4,6 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi didesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir Sąjungos finansuojamas investicijas, t. y. taip, kaip nurodyta Priemonėje.
- (26) 2023 m. konvergencijos programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 4,9 % BVP 2025 m. ir iki 5 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį nesumažės tiek, kad nesiektų 3 % BVP dydžio. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 30,7 % 2024 m. pabaigoje iki 37,1 % iki 2026 m. pabaigos;

- (27) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas yra įgyvendinamas, tačiau didėja įgyvendinimo vėlavimo rizika. Bulgarija pateikė vieną mokėjimo prašymą, atitinkantį 22 plano tarpines ir siektinas reikšmes, o bendra išmoka siekė 1,37 mlrd. EUR. Dėl labai nestabilios vyriausybės vėluota įgyvendinti pagrindines teisėkūros reformas, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų, kovos su korupcija ir generalinio prokuroro atskaitomybės reformas. Politinio stabilumo ir administracinių gebėjimų trūkumas taip pat lėmė lėtesnį įgyvendinimo darbą, susijusį su keliomis svarbiomis investicijomis į energetiką ir transportą, ir keliamas abejones dėl pagrindinių plano aspektų, konkrečiai energetikos sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Antrą mokėjimo prašymą vėluojama pateikti ir šiuo metu jis planuojamas 2023 m. rugsėjo mėn. Tačiau kyla didelė rizika, kad kelios su pagrindinėmis reformomis susijusios tarpinės ir siektinos reikšmės mokėjimo prašymo teikimo metu nebus pasiektos. Šiuo metu rengiamas plano priedėlis ir skyrius „REPowerEU“. Dėl politinės padėties to darbo užbaigimo tvarkaraštis kol kas neaiškus. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Bulgarijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

- (28) 2022 m. Komisija patvirtino visus Bulgarijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus, išskyrus Teisingos pertvarkos fondo prioriteto planą ir teritorinį teisingos pertvarkos planą, kurie yra labai svarbūs sušvelninant anglių pramonės regiono pertvarkos poveikį. Kad Bulgarijoje būtų įgyvendinamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas priimti ir sparčiai įgyvendinti, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;
- (29) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei sanglaudos politikos programomis, Bulgarijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su ekonomikos ir energijos gamybos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu;
- (30) Bulgarijos ekonomika ir toliau yra daugiausia anglies dioksido išskirianti ekonomika Sąjungoje, o taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis intensyvumas yra daugiau nei keturis kartus didesnis už Sąjungos vidurkį. 2021 m. iškastinio kuro dalis Bulgarijos energijos rūšių derinyje sudarė 63 %: anglis – 26 %, branduolinė energija – 22 %, o atsinaujinančiųjų išteklių energija – 15 % (ši dalis yra mažesnė nei Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies vidurkis, t. y. 18 %). Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, visų pirma energetikos sektoriuje, strateginė sistema. Pagal ją Energetikos pertvarkos komisija parengs scenarijus ir rekomendacijas, tada Nacionalinis Susirinkimas priims poveikio klimatui neutralumo veiksmų planą, kuriame bus numatytas galutinis laipsniško anglių ir (arba) lignito naudojimo nutraukimo terminas (ne vėliau kaip 2038 m.). Energetikos pertvarkos komisija įsteigta 2022 m., tačiau jos rekomendacinė ataskaita vėluoja. Be to, 2023 m. sausio mėn. Nacionalinis Susirinkimas priėmė rezoliuciją, kuria vyriausybė įpareigota iš naujo derėtis dėl Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane nustatytų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo įsipareigojimų, be kita ko, investicijų į elektros energijos kaupimą;

- (31) susiklosčius sudėtingoms aplinkybėms, visų pirma tada, kai netrukus po įsiveržimo į Ukrainą buvo sustabdytas dujų tiekimas iš Rusijos, Bulgarija pademonstravo didelį dujų tiekimo saugumo lygį. Bulgarijai pavyko pasirašyti trumpalaikes sutartis dėl suskystintų gamtinių dujų (SGD) tiekimo per Graikiją. Dujų jungiamoji linija tarp Graikijos ir Bulgarijos pradėjo veikti 2022 m. spalio mėn. Todėl Bulgarija galėjo priimti visą pagal sutartis tiekiamų dujų kiekį iš Azerbaidžano (1 bcm/m., t. y. maždaug 30 % šalyje suvartojamo kiekio). Dujų dalis energijos rūšių derinyje buvo 14 %, t. y. mažesnė už Sąjungos vidurkį (23 %). Didžiausią dujų kiekį, t. y. 42 %, įskaitant naudojimą ne energetikos tikslu, ir toliau suvartoja pramonė. Centralizuoto šilumos tiekimo sistemos didžiuosiuose miestuose (Sofijoje ir Plovdive) yra priklausomos nuo gamtinių dujų ir suvartoja apie trečdalį visų Bulgarijoje suvartojamų gamtinių dujų kiekio. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Bulgarijoje sumažėjo 22 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius 5 metus, – daugiau nei 15 % mažinimo tikslas, nustatytas Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁷. Bulgarija skatinama toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁸.

¹⁷ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹⁸ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

- (32) kalbant apie atsinaujinančiuosius energijos išteklius, Bulgarija dar turi pašalinti kliūtis, trukdančias įrengti ir prijungti prie tinklo atsinaujinančiųjų išteklių energijos objektus, įgyvendinant dalį įsipareigojimo pagal savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. 2023 m. sausio mėn. Komisija pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnio 3 dalį perdavė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui Bulgarijos bylą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001¹⁹ neperkėlimo į nacionalinę teisę. Sparčiau pradėti naudoti tinklo masto atsinaujinančiuosius energijos išteklius Bulgarijoje padėtų didesnis dėmesys energijos kaupimui. Be to, papildomų atsinaujinančiosios energijos įrenginių integravimą galėtų palengvinti tinklo valdymo patobulinimas siekiant padidinti jo lankstumą. Kartu Bulgarija turėtų toliau plėtoti pakankamo pajėgumo jungtis su kaimyninėmis valstybėmis. Investicijos į iškastinio kuro infrastruktūrą turi apsiriboti tik iš tikrųjų būtinomis investicijomis ir turi būti parengtos ateities iššūkiams, siekiant nesusisaistyti su klimato srities tikslų neatitinkančiomis ar energetikos pertvarkos išlaidas didinančiomis technologijomis;
- (33) Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos 1 mlrd. eurų investicijos į energijos vartojimo efektyvumo didinimą viešuosiuose ir privačiuosiuose pastatuose, taip reaguojant į raginimus realizuoti projektus vietoje. 2023 m. numatytas įsteigti nacionalinis priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo fondas bus labai svarbus įgyvendinant Bulgarijos ilgalaikę pastatų ūkio renovacijos strategiją ir, pritaikęs savo metodą renovacijos programoms, padės pritraukti daugiau privačiųjų investicijų. Siekiant struktūriškai spręsti energijos nepritekliaus problemą, visų pirma nustatant pažeidžiamų grupių poreikius atitinkančias specialias schemas ir teikiant techninę ir administracinę pagalbą, reikia dėti papildomas pastangas. Tam, kad Bulgarija pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus, reikės didinti užmojus siekiant sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus;

¹⁹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

- (34) Nuo 2005 m. iki 2021 m. vidaus transporto, išskyrus aviaciją, išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis Bulgarijoje padidėjo 19,5 %, o Sąjungoje vidutiniškai sumažėjo 7,5 %. Šiam sektoriui tenka apie ketvirtį šalies išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Naudojamų visai netaršių lengvųjų automobilių skaičius Bulgarijoje yra mažas, nedidelis ir elektromobilių viešųjų įkrovimo stotelių tankis. Transeuropinio transporto tinklo atkarpos Bulgarijoje plėtojimas vėluoja, ypač kalbant apie geležinkelių infrastruktūrą: tai trukdo keliauti daugiarūšiu transportu ir pasinaudoti galimybe padidinti transporto našumą bei darnumą. Oro tarša Bulgarijos gyventojams kelia didelę sveikatos sutrikimo riziką;
- (35) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Pranešta, kad 2022 m. Bulgarijoje trūko kelių profesijų, kurioms reikia konkrečių žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ar žinių, darbuotojų²⁰. „Europos socialinis fondas +“ skyrė 152 mln. EUR priemonėms, kuriomis skatinama įgyti žaliuosius įgūdžius ir kurti darbo vietas 2021–2027 m. Teisingos pertvarkos fondas taip pat teikia galimybių spręsti su žaliosios pertvarkos socialiniu aspektu susijusias problemas trijuose reikalavimus atitinkančiuose šalies regionuose;
- (36) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė²¹ atspindėta 1, 2 ir 3 rekomendacijose;

²⁰ 2022 m. darbo jėgos trūkumo ataskaita, Europos darbo institucija.

²¹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Bulgarijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynujų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 4,6 %²².

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

2. Užtikrinti veiksmingą valdymo struktūrą ir stiprinti administracinius gebėjimus, kad galėtų sparčiai ir tolygiai įgyvendinti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Kuo greičiau užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.

²² Apskaičiuota, kad tai atitinka metinį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą bent 0,5 % BVP 2024 m., kaip aprašyta 23 konstatuojamojoje dalyje.

3. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir spartinti energetikos pertvarką, greičiau plėtojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius, kartu užtikrinant kaupimo pajėgumus, kad būtų padidintas energetikos sistemos lankstumas. Stiprinti elektros tinklo infrastruktūrą ir tobulinti jo valdymą, racionalizuojant jungčių procedūras ir nustatant pažangiųjų tinklų elementus. Toliau dėti pastangas didinant tarpusavio jungtis su kaimyninėmis šalimis. Spartinti pastatų renovaciją, kad būtų skatinama didinti energijos vartojimo efektyvumą ir sprendžiama energijos nepritekliaus problema. Skatinti naudoti perspektyvius centralizuoto šilumos tiekimo sprendimus ir darnų miesto transportą ir spartinti geležinkelių infrastruktūros plėtojamą. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Primta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
